

Column

Henk Vlug

Het jaar van de
voortgang

Het is bijna zover. In 2020 zullen de bestrijdingsmiddelen (ze worden de laatste decennia gewasbeschermingsmiddelen genoemd) voorgoed verboden zijn op sportvelden en golf-terreinen in Nederland. Het gaat vooral om het insecticide imidacloprid, een zogenaamd neonicotinoïde. Sinds de toelating van dit middel op de wereldmarkt klaagt men steen en been over het verdwijnen van bijen. Neonicotinoïden worden in direct verband gebracht met het verdwijnen van wilde bijen, maar ook van de honingbij. De gevolgtrekkingen uit onderzoek worden door verschillende belanghebbende partijen in twijfel getrokken, omdat de middelen geen invloed zouden hebben op Hymenoptera.

Niets is minder waar. Immers, het wordt onder andere ook gebruikt in mierenlokdoosjes om mieren te doden. Amerikaans en Nederlands onderzoek heeft uitgewezen dat keverdoders ernstig te lijden hebben bij gebruik van dit middel tegen de larven van bladsprietkevers zoals in onze grasvelden, vooral de rozenkever. Ook een zestal andere soorten in natuurgrasvelden worden op deze wijze bestreden, evenals de larven van lang-pootmuggen. Voor de insecten en voor entomologen is het verbod van deze middelen dus een zegen.

richtingen, overgangen van nat naar droog, van koel tot warm, van bos naar open vlakten en op diverse typen grond. Tussen de speelvelden liggen roughs, half natuurlijke vegetatie in verschillende mate van onderhoud. Van extensieve grasvelden tot heide en bos. Kleine plassen en meertjes en steile zandhellingen, soms ingepast in meanderende beekjes. Eigenlijk allerlei natuurterreintjes bij elkaar. Zonder chemie zijn dat nu en in de toekomst de kleine juweeltjes waar diverse insectensoorten hun refugium hebben.

Nu nog weg met de andere neonicotinoïden! Deze zijn vooral te vinden in de maisvelden waar het zaad gecoat wordt met deze middelen. Dit komt tot expressie in het stuifmeel. Diverse andere gewassen en teelten worden ook behandeld met dit type middelen zoals bolgewassen, lelievelden, boomgaarden en nog veel meer. Soms liggen de behandelde gebieden vlak naast natuurgebieden en de gevolgen daarvan laten zich raden.

Neonicotinoïden werken op het centrale zenuwstelsel van insecten. De overdracht van prikkels wordt door deze middelen verstoord. Prikkeloverdracht is chemisch-elektrisch proces, zowel bij insecten als bij andere organismen. Insecten raken gedesorïenteerd, kunnen hun voedsel niet meer vinden, kunnen

Foto: Henk Vlug

... neonicotinoïden worden
op graslanden vooral
ingezet tegen rozenkevers ...

Imidacloprid blijft drie jaar actief en kan dus uitspoelen naar het oppervlaktewater. Dat is slecht voor de waterinsecten. Er zijn nog veel meer voorbeelden te noemen. Ik wil niet beweren dat sportvelden nu erg veel met natuur te maken hebben. Over het algemeen zijn dat natuurgrasvelden van elk een aantal duizenden vierkante meters, afgescheiden door tegelpaden. Golfterreinen bieden echter wel aan allerlei natuurelementen de ruimte. Je vindt daar hellingen in alle denkbare wind-

hun nest niet meer terugvinden, hongeren uit. Het is nog maar de vraag in hoeverre het zenuwstelsel van een insect op dat van een entomoloog lijkt. We roeien insecten, maar ook ons zelf uit.

Henk Vlug houdt zich bezig met 'Insect Consultancy'
www.insectconsultancy.nl, h.j.vlug@hetnet.nl